

Miljøministeriet
Mail: mim@mim.dk
cc. jacbe@mfvm.dk
cc. dahmo@mfvm.dk

11. februar 2021
maa/21-00808

Den Danske Dyrlægeforenings (DDD) høringsvar til Lovforslag om ændring af lov om naturbeskyttelse, lov om skove, dyrevelfærdsloven, lov om mark- og vejfred og færdselsloven (Etablering af naturnationalparker m.v.) (Journ.nr. 2020-5425)

Den Danske Dyrlægeforening (DDD) hilser naturnationalparker meget velkomne og værdsætter det fokus, der bliver sat på en øget biodiversitet. Det er dog væsentligt at dette initiativ ikke sker på bekostning af dyrevelfærden hos de dyr, der udsættes på områderne. **Derfor kan DDD ikke støtte den foreslåede tilføjelse af § 20a til Dyrevelfærdsloven**, hvorved fødevareministeren bemyndiges til at kunne undtage dyr, der udsættes i en naturnationalpark fra visse af lovens regler, bl. a. med mindre tilsyn til følge.

DDDs holdning er, at dyr bag hegn skal have lige ret til god dyrevelfærd – også i naturnationalparker. Dyr i naturnationalparker er ikke at betragte som vilde dyr – de er farmede dyr udsat på store hegnede områder, hvilket derfor, blandt andet, indebærer ejeransvar og tilsynspligt samt en forpligtigelse til, at dyrene ikke må udsættes for unødigt lidelse jf. Dyrevelfærdsloven - ligesom i alle andre ekstensivt eller intensivt drevne besætninger.

DDD vil endvidere anføre, at økonomiske forhold ikke er et argument for, at tilsynsfrekvensen af de hegnede dyr kan nedsættes.

Den Danske Dyrlægeforening har konsulteret medlemmer af foreningen, som har erfaring indenfor naturpleje i større og mindre skala med udsætning af hårdføre dyreracer i indhegnede områder. Dyrlægerne beretter, at der er stor forskel på projekterne med hensyn til dyrevelfærd. Viden om dyr og deres behov synes nogle steder mangelfuld. Dette gælder særligt i forhold til næringsindholdet i den tilgængelige vegetation og evt. behov for tilskudsfodring samt huldvurdering, hvilket har resulteret i, at der nogle steder har været behov for, at store dele af besætningerne har måttet slås ned eller på anden måde fjernes i vinterperioderne pga. dyrenes svækkede tilstand.

DDD har desuden en række betragtninger og kommentarer til de i Lovforslaget angivne bemærkninger. Disse er beskrevet i de følgende afsnit.

TILSYN

DDD mener at tilsynsfrekvensen, skal leve op til dyrevelfærdslovens §9.

DDD vil gøre opmærksom på at minimum et dagligt tilsyn er nødvendigt i risikoperioder (eks. kælvnings- og læmnings sæsonen, ved høje temperaturer (over 20 grader), i regnfulde perioder samt i vinterperioden) for at undgå at Dyreværnsloven overtrædes. Der henvises i øvrigt til udtalelse fra det

Veterinære Sundhedsråd om udegående dyr i vinterperioden (Fælles udtalelse med Dyreværnsrådet af 8. november 2012) suppleret med udtalelse fra 15 juni 2018 om udendørs hold af dyr samt fodring af disse.

På lige fod med kravene til andre besætninger vil DDD gøre opmærksom på følgende krav, som også gælder for dyr i nationalnaturparker. Kravene gør at en mulighed for håndtering af dyrene f.eks. i en mobil fangefold, er en absolut nødvendighed.

- Årligt tilsyn af dyrlæge ved erhvervsmæssigt hold af dyr jf. Lov nr. 133 af 25/02/2020 §9 stk. 3 (Dyrevelfærdsloven)
- En aftale om Obligatorisk Sundhedsrådgivning med en dyrlæge, hvis der er mere end 100 køer eller 200 kalve/ungdyr/stude jf. BEK nr. 1649 af 18/12/2018 §4
- Indsamling og bortskaffelse af døde dyr i overensstemmelse med EU-regler om animalske biprodukter
- Regler vedr. alvorligt smitsomme sygdomme, som kan betyde f.eks. krav om vaccination eller nedslagning af dyrene (BEK nr. 1381 af 11/12/2019). Dyr i Naturnationalparker vil gå i områder med flåter, mitter etc. som er vektorer i overførslen af visse alvorlige smitsomme sygdomme. Disse vurderes at få større udbredelse i Danmark fremadrettet grundet klimaforandringerne.
- Krav om mærkning af både hov- og klovbærende dyr.

DDD anbefaler desuden at Fødevarestyrelsen fører regelmæssigt tilsyn med naturnationalparker.

FODRING, MINERALTILSKUD OG ADGANG TIL VAND

DDD mener, at der bør være mulighed for, at dyrene i perioder kan tildeles foder. Klovbærende naturlige dyr (rådyr, dådyr og kronstyr) afgræsser særligt i vinterperioden landbrugsmarker med græs eller vinterafgrøder massivt. Sammenlignet med disse vil store planteædere i hegnede områder være begrænsede i, hvor de kan søge foder. I vinterperioden vil fødegrundlaget derfor være minimalt for de hegnede klov- og hovbærende dyr - selv for de af hårdfør race. Hegnede dyr vil sulte og tabe betydeligt i huld. Lovgivningen bør derfor tillade muligheden for, at dyrene i vanskelige perioder, med ringe fødegrundlag, må tildeles foder. Dette vil være aktuelt både i perioder med tørke, meget våde perioder og i perioder med vinterlignende vejr.

Mineralmangel kan blive en udfordring, når dyrene ikke frit kan vælge, hvor de bevæger sig hen, og dyrene bør derfor have mulighed for mineraltilskud, eks. i form af saltsten.

Et medlem af DDD har undersøgt klovbærende dyr, som har gået under hegn i naturprojekter og kan dokumentere at disse ofte mangler særligt mikromineraler. Dette er i modsætning til klovbærende dyr som lever vildt i de samme områder, men kan søge udenfor hegn. Mangel på mikromineraler har væsentlig betydning for dyrenes trivsel og velfærd og manglende tilskud vil ofte føre til en overtrædelse af Dyrevelfærdslovens §2 og 3.

Dyrene skal altid have adgang til frisk vand, dette også i tørre perioder og i vinterperioder med frost.

KRAV TIL AREALET

DDD hilser beskrivelserne af Naturnationalparkernes varierede områder velkomne, for at kunne sikre at dyr behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe. DDD vil dog anføre at parasit belastning af dyr i hegnede områder er et meget alvorligt velfærdsmæssigt problem og forekommer regelmæssigt også ved ekstensive hold af dyr. Der bør være en plan for at håndtere denne parasitrisiko, og naturnationalparker bør her søge veterinær ekspertise, for at sikre den nødvendige rådgivning om håndtering og forebyggelse.

Der bør forefindes faciliteter til indfangning af dyrene, så der kan isættes øremærker og laves anden behandling af dyrene uden at hverken dyr eller mennesker kommer til skade.

HVILKE DYR BØR UDSÆTTES OG PLAN FOR OVERGANGSPERIODEN

Den Danske Dyrlægeforening ser ingen grund til at importere dyr til udsætning i Naturnationalparker, da dette indebærer en unødigt risiko for udbrud af sygdomme og introduktion af nye parasitter mm., også blandt den vilde fauna. Danskavlede hårdføre fåre-, kvæg- og hesteracer er velegnede til naturpleje.

Der skal sikres en god overgangsperiode for ny-udsatte dyr – herunder skærpet overvågning af trivsel, om nødvendigt supplerende foder i overgangsperioden, samt evt. fjernelse af svage dyr.

HANDLINGSPLANER

DDD mener, at der ved ansøgning om en naturnationalpark bør forelægges forvaltningsplan og projektplan, som sikrer at Dyreværnsloven overholdes. Disse skal inkludere: Varetagelse af tilsyn, fjernelse af døde dyr, mærkning af dyr, håndtering af syge og tilskadekomne dyr samt anvisninger, for hvor meget dyrene må tabe i huld før der gribes ind med bestandsregulering eller fodring, samt hvad man gør ved dyr der har været udsat for skade, er i uforløst fødsel etc.

Der bør desuden foreligge en handlingsplan for, hvornår og under hvilke betingelser man bør foretage reduktion af bestanden. Herunder skal der opstilles konkrete kriterier for, hvornår dyr skal aflives. Desuden mener DDD, at det er væsentligt, at der udformes handlingsplaner for håndtering og forebyggelse af spredning af sygdomme.

REGISTRERING OG UDDANNELSESKRAV

DDD finder det absolut nødvendigt, at der stilles krav til at de tilsynsansvarlige skal være veluddannede i at passe dyr under disse særlige forhold, for at sikre at dyrene håndteres korrekt og ikke udsættes for unødigt lidelse. Der er derfor behov for at få tilrettelagt kursusforløb samt uddannelsesmateriale til dette formål.

Det bør desuden være et krav at der løbende føres logbøger af de tilsynsførende, så dyrenes tilstand kan følges og relevante handleplaner udformes.

Til gavn for nuværende og fremtidige projekter, foreslår DDD at der indsamles dokumentation for projektet (herunder udvikling af bestanden, udfordringer i relation til dyrevelfærd, områdets udvikling/evaluering af egnethed).

KOMMUNIKATIONSPLAN

DDD mener, at der bør udformes en kommunikationsplan til besøgende og beboere, herunder vedr. indberetning af bekymrende observationer, samt for at forebygge konflikter mellem dyr og mennesker. Herunder skal der sættes fokus på, at besøgende kender risici ved at medbringe hunde i områder med fritgående dyr samt informeres om forebyggelse af farlige situationer.

Eventuelle spørgsmål til høringsvaret bedes sendt til Margit Andreasen på mail maa@ddd.dk

Med venlig hilsen

Margit Andreasen
Fagpolitisk konsulent, Cand.med.vet., Ph.D.